

Tematické okruhy k rozdílové zkoušce „Psychologie“

1. Předmět psychologie

Povaha duševního dění, jeho vztahy k tělu a k okolí; vědomí, jeho úrovně a stavy. Cíle psychologie, hlavní způsoby jejího praktického uplatnění v práci s lidmi.

(Ř kap. 1, 8, 10; P kap. 2, 3; A kap. 1, 6 nebo AH kap. 1, 6)

2. Osobnost a jáství

Hlavní rozlišované složky osobnosti a jejich vzájemné vztahy v pojetí typů, nebo vrstev, nebo vlastnostních faktorů (obecně, nebo na příkladu zvolené teorie osobnosti). Obsah a funkce sebeprožívání – „činného já“ a „sebepojetí“.

(Ř kap. 9, 16; A kap. 13 nebo AH kap. 13)

3. Metody poznávání duševního dění a osobnosti

Hlavní zdroje dat a základní metody zjišťování duševních dějů a stavů, vlastností a vývojových změn osobnosti a duševních funkcí.

(Ř kap. 17; A kap. 12, 13 nebo AH kap. 13)

4. Čítí, vnímání a pozornost

Zdroje a pochody smyslového čítí v základních modalitách vnějších smyslů a jeho přepracování do ucelených vjemů. Funkce a vlastnosti spontánní a volní pozornosti.

(Ř kap. 2; P kap. 4, 5; A kap. 4, 5 nebo AH kap. 4, 5)

5. Paměť a učení

Základní druhy učení, procesy pamatování a zapomínání. Průběhová skladba fází a obsahové rozlišení lidské paměti.

(Ř kap. 4, 11; P kap. 6, 7; A kap. 7, 8 nebo AH kap. 7, 8)

6. Představování a myšlení

Povaha a vlastnosti představ a úloha představování (imaginace) v životě člověka. Povaha názorného a symbolického myšlení, jeho úloha v duševním dění a v životě.

(Ř kap. 3, 5; P kap. 8, 9; A kap. 9 nebo AH kap. 9)

7. Emoce a motivace

Povaha emočního dění, hlavní stránky a druhy emocí a jejich úloha v duševním dění. Obsahový popis hlavních druhů lidských motivů, úloha a funkce motivace v životě.

(Ř kap. 6, 12; P kap. 11, 12; A kap. 10, 11 nebo AH kap. 10, 11)

8. Vnitřní konflikty, frustrace, stres

Hlavní typy vnitřních konfliktů, jejich psychologické vlastnosti a řešení. Pojetí frustrace a stresu a typické reakce člověka v nich. Způsoby vyrovnávání se stresem, typické následky nezvládnutého stresu.

(Ř kap. 7; A kap. 14 nebo AH kap. 14)

9. Duševní vývoj v raném a předškolním věku

Hlavní znaky a vývojové změny duševních funkcí v údobí kojeneckém, batolecím, předškolním v oblastech psychomotoriky, myšlení, cítění, sociálních vztahů a řeči. Základní úkoly těchto období v utváření osobnosti.

(Ř kap. 18; A kap. 3 nebo AH kap. 3)

10. Duševní vývoj ve školním věku a v dospívání

Hlavní znaky a vývojové změny duševních funkcí v mladším školním věku a v dospívání v oblastech tělesných projevů, myšlení, cítění, sociálních vztahů a řeči. Základní úkoly těchto období v utváření osobnosti.

(Ř kap. 18; A kap. 3 nebo AH kap. 3)

11. Duševní vývoj v dospělosti a ve stáří

Hlavní znaky a vývojové změny povahy a výkonnosti duševních funkcí, sociálních vztahů a životních úkolů v údobích mladší, střední a pozdní dospělosti a ve stáří. Základní úkoly těchto období v utváření osobnosti.

(Ř kap. 18)

12. Interpersonální vnímání a postoje

Osobnostní a situační podmínky rozhodující o vnímání druhých a sebe sama; pojetí sociálních schémat, stereotypů, atribučních stylů v interpersonálním vnímání. Povaha sociálních postojů, jejich hlavní stránky a jejich vztah k sociálnímu chování.

(Ř kap. 14; A kap. 17 nebo AH kap. 18; D kap. 3)

13. Sociální interakce a vliv

Typické způsoby ovlivňování prožívání a chování jedince přítomností druhých lidí, jejich chováním a působením. Vlastnosti osob a jejich vystupování, které rozhodují o ovlivnění názorů, postojů, rozhodování a jednání druhých lidí. Vlastnosti situací podněcujících interpersonální chování agresivní, nebo afiliativní povahy.

(Ř kap. 14; A kap. 18 nebo AH kap. 17; D kap. 7)

14. Sociální komunikace a interpersonální vztahy

Základní typy jednosměrné a obousměrné mezilidské komunikace. Hlavní složky sdělování a hlavní kroky jeho průběhu od zdroje k příjemci. Podoby, cesty a způsoby sdílení významu v interpersonální komunikaci a vlivy narušující průběh a účinky probíhajícího sdělení.

(D kap. 1, 2, 6, 8; V kap. 1, 3)

15. Psychologie sociálních skupin

Primární a sekundární skupiny, jejich znaky a úlohy v životě jednotlivce a společnosti. Pozice a role jejich členů; hlavní styly vedení skupin, jejich výhody a nevýhody.

(Ř kap. 14; A kap. 19; D kap. 10,11)

Poznámka ke studiu a zkoušení:

Student/ka je zkoušen/a z vylosované otázky s důrazem na vysvětlení významu základních pojmů, jevů a souvislostí daného tématu a na uvedení příkladů k nim v odborné práci nebo v praktickém životě. **Většinu potřebných informací** obsahují uvedené kapitoly doporučených učebnic, **některé může být zapotřebí vyhledat si z dalšího informačního zdroje k danému tématu.** – Písmena a číslice u jednotlivých zkušebních okruhů odkazují na doporučené učebnice a kapitoly takto:

Ř ... ŘÍČAN, P. *Psychologie. Příručka pro studenty*. Praha: Portál, 2005.

P ... PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2003.

A ... ATKINSONOVÁ, R., aj. *Psychologie*. 2. vyd. Praha: Portál, 2003; též jako:

AH ..*Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. 3. přeprac. vyd. Praha: Portál, 2012.

D ... De VITO, A. J. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2008.

V ... VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009.